

Πολιτικές για κοινωνική ένταξη των Μεταναστριών Οικιακών Εργατριών στην

Κύπρο

Μέρος Α

Η ένταξη των μεταναστριών οικιακών εργατριών είναι θέμα πολιτικής κοινωνικής ενσωμάτωσης το οποίο όμως σχετίζεται άμεσα τόσο με το θέμα της [αν]ισότητας ανδρών και γυναικών στην Κύπρο όσο και με τη μεταναστευτική πολιτική. Αναλύοντας και καταδεικνύοντας τους τρόπους με τους οποίους μεταναστευτικές πολιτικές συναρθρώνονται με διακρίσεις στη βάση φύλου και φυλής διευρύνουμε και ταυτόχρονα εντατικοποιούμε την κριτική της κοινωνικής πολιτικής από τη σκοπιά της ισότητας φύλου. Αναλύοντας τις δομές, τις παραλείψεις και τις νόρμες που συμμετέχουν στην θεσμοθέτηση και κανονικοποίηση της άνησης μεταχείρισης των μεταναστριών, οδηγούμαστε σε μια βαθύτερη κατανόηση των περιορισμών, των παραλείψεων και των αντιφάσεων που χαρακτηρίζουν την εθνική πολιτική της ισότητας και των μη διακρίσεων στην εργασία. Η έμφαση στη συγκεκριμένη ομάδα μεταναστών/τριων καθώς και συγκεκριμένη ομάδα γυναικών βασίζεται στη θεώρηση ότι η βία και ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι έμφυλες εμπειρίες και διαδικασίες. Αλλιώς εφαρμόζεται η διάκριση ή και η βία σε άντρες και γυναίκες, ειδικά όταν το είδος εργασίας που επιτελούν είναι έμφυλο κι όταν ο χώρος, ο χρόνος και οι συνθήκες εργασίας καθορίζονται από αντιλήψεις για το κοινωνικό φύλο και όχι από κανόνες ασφάλειας και αρχές ισότητας στην εργασία. Θεωρούμε λοιπόν ότι έμφυλες μορφές βίας και διακρίσεων στο χώρο εργασίας καθίστανται αόρατες όταν οι πολιτικές ισότητας φύλου αλλά και οι μεταναστευτικές πολιτικές προσδιορίζουν τις «γυναίκες» ως μια ταξικά, εθνικά και εθνοτικά ομοιογενής κοινωνική ομάδα.

1. Εισαγωγή της διάστασης του φύλου στις πολιτικές μετανάστευσης

Θα πρέπει να αναγνωριστεί σε πολιτικό επίπεδο η ιδιαιτερότητα του φύλου στις μεταναστευτικές ροές προς την Κύπρο, και οι πολιτικές ένταξης μεταναστών/τριών θα πρέπει να αναπτυχθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να καταπολεμηθούν όλες οι μορφές επισφαλούς εργασίας, και τα φαινόμενα εκμετάλλευσης που αντιμετωπίζουν οι μετανάστριες εργάτριες. Οι εισηγήσεις του Ινστιτούτου είναι οι ακόλουθες:

- Ο κατώτατος μισθός για μετανάστριες οικιακές εργάτριες που εργοδοτούνται ως «καθαρίστριες» ή «φροντίστριες», πρέπει να είναι ισότιμος με το μισθό που προσφέρεται σε παρόμοιες κατηγορίες εργασίας για Κύπριους/ες και κοινοτικούς/ές εργαζόμενους/ες.
- Το δικαίωμα άδειας μητρότητας και προστασίας της μητρότητας θα πρέπει να ενταχθεί με σαφήνεια στα συμβόλαια εργασίας των μεταναστριών εργατριών και να κατακυρωθεί. Τα ωφελήματα κοινωνικής ασφάλισης για εγκυμοσύνη, τοκετό καθώς και για την μετά τον τοκετό ασφάλεια και υγεία μητέρας και βρέφους πρέπει να είναι τα ίδια με αυτά που προσφέρονται στις Κύπριες και κοινοτικές εργάτριες.
- Οι επιθεωρητές/τριες εργασίας που εξετάζουν παράπονα σεξουαλικής παρενόχλησης και απειριόριστου φόρτου εργασίας, θα πρέπει να έχουν πρόσβαση στο χώρο εργασίας. Σε περιπτώσεις οικιακής εργασίας και κατ' οίκον φροντίδας η «οικία» θα πρέπει να θεωρηθεί πρωτίστως χώρος εργασίας και δευτερευόντως ως ιδιωτικό άσυλο του/ της ιδιοκτήτη/ τριας.
- Λειτουργοί μετανάστευσης, αστυνομικοί και λειτουργοί εργασιακών θεμάτων που ασχολούνται με θέματα μετανάστευσης θα πρέπει να τυγχάνουν συστηματικής εκπαίδευσης σε θέματα ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών.

2. Να αντιμετωπισθεί η εύθραυστη νομιμότητα των μεταναστριών οικιακών εργατριών

Η Κυπριακή κυβέρνηση πρέπει να αντιμετωπίσει την εύθραυστη νομιμότητα και εργασία των μεταναστριών οικιακών εργατριών και να μεταρρυθμίσει εκείνες τις πτυχές της μεταναστευτικής και εργασιακής πολιτικής που παράγουν ένα καθεστώς εύθραυστης νομιμότητας, εξωθούν τις μετανάστριες

σε «παράνομη»»/ «μαύρη» εργασία και παρεμποδίζουν την επανένταξη των «παράνομων» μεταναστριών στη αγορά νόμιμης εργασίας και στην κοινωνική και εργασιακή ασφάλιση

Οι εισηγήσεις του Ινστιτούτου είναι οι ακόλουθες:

- Η άδεια εισόδου και παραμονής και η άδεια εργασίας θα πρέπει να αποσυνδεθούν έτσι ώστε να υπάρχει η δυνατότητα εργασιακής κινητικότητας (από εργοδότη/ εργοδότρια σε εργοδότη/ εργοδότρια και από εργασία σε εργασία). Το «δέσιμο» και ο περιορισμός των μεταναστριών οικιακών εργατριών σε συγκεκριμένους/ συγκεκριμένες εργοδότες/ εργοδότριες, και η παροχή ή έστω διατήρηση της άδειας εργασίας μόνο όταν υπάρχουν τέτοιοι δεσμοί, δημιουργεί ένα καθεστώς που νομιμοποιεί συνθήκες εκμετάλλευσης και στέρησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Να θεσμοθετηθεί μια ανοικτή, εφικτή και βιώσιμη διαδικασία νομιμοποίησης που να δίνει την δυνατότητα στις μετανάστριες οικιακές εργάτριες που εγκαταλείπουν την επίσημη αγορά εργασίας και εργάζονται στη «παράνομη», «μαύρη αγορά» να επανεντάσσονται πίσω στη νόμιμη αγορά εργασίας.
- Η λεγόμενη «περίοδος αποδέσμευσης», (release period), θα πρέπει να επεκταθεί σε περίοδο τουλάχιστον δυο μηνών κατά την οποία να επιτρέπεται η ενδιάμεση προσωρινή απασχόληση που να συνοδεύεται από ενδιάμεση/ προσωρινή ασφάλεια εργασίας και υγείας.

3. Η μεταναστευτική είσοδος και ένταξη να αναγνωριστούν ως αλληλένδετες και όχι ξεχωριστές πολιτικές.

Το κράτος θα πρέπει να αναθεωρήσει την μεταναστευτική του πολιτική μέσα στα πλαίσια της Συνθήκης του Τάμπερε (1999). Οι εισηγήσεις του Ινστιτούτου είναι οι ακόλουθες:

- Ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης και περιεκτικής Πολιτικής Μετανάστευσης και Ένταξης η οποία να λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου.
- Αναγνώριση της αρχής ότι η πολιτική ένταξη αρχίζει με την είσοδο των μεταναστριών στην Κύπρο και ότι ο σκοπός της πολιτικής αυτής είναι η προώθηση της κοινωνικής, πολιτισμικής και οικονομικής συμπερίληψης των μεταναστών/τριών
- Αναθεώρηση της προσέγγισης της μετανάστευσης ως θέμα «ελέγχου/ασφάλειας συνόρων» και αναγνώριση της συνεισφοράς των

- μεταναστών/τριών γενικά και των μεταναστριών οικιακών εργατριών ειδικότερα στην οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική συνοχή.
- Θεσμοθέτηση ενός ανοικτού και διαρκούς συστήματος νομιμοποίησης και επανένταξης στην ασφαλισμένη απασχόληση για μετανάστριες οικιακές εργάτριες που εξωθούνται για διάφορους λόγους στην «παράνομη» απασχόληση. Επί του παρόντος δεν υπάρχουν καθόλου διευθετήσεις και κανονισμοί που να επιτρέπουν ή να ενθαρρύνουν τις μετανάστριες οικιακές εργάτριες να επιστρέψουν στην τυπική/νόμιμη αγορά εργασίας.